

İÇİNDEKİLER

SEKİZİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER.....	7

BİRİNCİ BÖLÜM

CEZA HUKUKUNDA KAVRAMLAR, CEZA HUKUKUNUN AMACI, GÖREVİ, KAYNAKLARI, YORUM

I. TANIMLAR	47
A. Ceza Hukuku Teriminin Tanımı	47
B. Suç Teriminin Tanımı	48
C. Ceza Normu (Ceza Kuralı)	48
1. Bağımsız - Bağımlı Ceza Normları.....	48
2. Tam Ceza Normu – Eksik Ceza Normu – Açık Ceza Normu.....	49
D. Davranış Normları (Davranış Kuralları)	49
E. Ceza Teriminin Tanımı	50
II. CEZA HUKUKUNUN GÖREVİ (İŞLEVİ) VE AMACI	51
III. TÜRK CEZA HUKUKUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ	51
A. Genel Olarak	51
1. Osmanlı Devleti Dönemi	52
2. Cumhuriyet Dönemi.....	52
IV. CEZA HUKUKUNDA KAYNAKLAR	53
A. Asli Kaynaklar.....	53
1. Anayasa.....	53
2. Kanun	53
3. Uluslar arası Sözleşmeler	53
B. Ceza Hukukunun Tamamlayıcı Kaynakları	54
1. Gelenek (Örf ve Adet) Kuralları.....	54

2. Ahlak Kuralları	55
3. Din Kuralları	55
4. Mahkeme İçtihatları	55
5. Öğreti.....	56
6. Hukukun Genel İlkeleri	56
V. CEZA HUKUKU KAYNAKLARININ YORUMU	56
A. Yorum Yöntemleri	56
1. Lâfzî Yorum / Sözel Yorum / Gramatik Yorum Yöntemi.....	57
2. Mantıkî Yorum Yöntemi.....	57
3. Sistematik Yorum Yöntemi	57
4. Kanun Hükmünün Konulma Nedenini Belirleme Yöntemi	58
5. Amaçsal Yorum Yöntemi	58
a) Kanunun Amacının Esas Alınması Gerektiği Görüşü (Objektif).....	58
b) Kanun Koyucunun Amacının Esas Alınması Gerektiği Görüşü (Sübjektif):.....	58
c) Birleştirici Görüş:	58
6. Tarihîsel Yorum Yöntemi	59
7. Hukukun Genel İlkeleri	59
8. Karşılaştırmalı Hukuk	59
B. Yorum Çeşitleri	60
1. Yapana Göre Yorum Çeşitleri.....	60
a) Yasama Yorumu	60
b) Yargı Yorumu	60
c) Öğreti Yorumu	60
2. Niteliğine Göre Yorum Çeşitleri	61
a) Daraltıcı Yorum	61
b) Genişletici Yorum.....	61
c) İlerletici Yorum	63
d) Düzeltici Yorum	63

VI. CEZA HUKUKUNUN DİĞER HUKUK DALLARIYLA İLİŞKİSİ	63
A. Anayasa Hukuku	63
B. Devletler Hukuku	64
C. Ceza Muhakemesi Hukuku	64
D. İnfaz Hukuku	64
E. Kriminoloji	65
F. İdare Hukuku	65
G. Ticaret Hukuku	65
H. Disiplin Hukuku	65

İKİNCİ BÖLÜM

TEMEL İLKELER VE CEZAİ SORUMLULUK

VII. CEZA HUKUKUNUN TEMEL İLKELERİ VE SORUMLULUĞUN ESASI	69
A. Ceza Hukukunun Temel İlkeleri	69
1. Hukuk Devleti İlkesi	69
2. İnsanilik İlkesi	69
3. Kusur İlkesi	69
4. Kanunilik İlkesi (Kanunsuz Suç ve Ceza Olmaz İlkesi /Ceza Hukukunun Güvence İşlevi)	71
a) İlkenin Anlamı	71
b) İlkenin Tarihçesi	73
c) Kanunilik İlkesinin Sonuçları	73
(1) Suç ve Cezaların Kanun ile Konulması	73
(2) Kıyas Yasağı	74
(3) Aleyhte Kanunun Geçmişe Etkili Olmaması/Geçmişe Yürüme Yasağı (Lex Pravia)	75
(4) Lehe Hükmün geçmişe yürümesi ilkesi	76
(5) Suçta ve Cezada Belirlilik İlkesi (Lex Certa)	76
(6) Örf ve Adet Kuralları İle Suç ve Ceza Oluşturulamaması	77
(7) Kanunilik İlkesi ve İdarenin Düzenleyici İşlemleriyle Suç Oluşturması	79

d) Orantılılık İlkesi	79
e) Kanun Önünde Eşitlik İlkesi.....	79
f) Ceza Sorumluluğunun Şahsiliği İlkesi	80

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CEZA HUKUKUNUN UYGULAMA ALANI

VIII. CEZA KANUNLARININ ZAMAN BAKIMINDAN UYGULANMASI 81

A. Genel Olarak.....	81
B. Kanunların Yürürlüğe Girmesi ve Yürürlükten Kalkması.....	81
C. Yürürlük Süreleri Bakımından Ceza Kanunları	83
D. Ceza Kanununun Zaman Bakımından Uygulanması	83
1. Zaman Bakımından Uygulanmaya İlişkin İlkeler	83
a) Derhal Uygulanma (Hemen Uygulanma) İlkesi	83
b) Aleyhe Hükmün Geriye Yürümemesi İlkesi.....	85
c) Lehe Hükmün Geriye Yürümesi İlkesi	86
d) İnfaz Hükümleri ve Lehe Kanun Uygulaması.....	88
e) Güvenlik Tedbirleri ve Lehe Kanun Uygulaması.....	89
2. Kanunların İleriye Yürümesi.....	89
3. Suçun İşlendiği Zaman	90
a) Hareket Görüşü	91
b) Netice Görüşü.....	91
c) Karma Görüş	91
4. Suçun İşlendiği Zamanın Belirlenmesi Bakımından Suç Türleri	92
a) Ani Suçlar	92
b) Sırf Hareket Suçları	92
c) Neticeli Suçlar	92
d) İhmali Suçlar	93
e) Kesintisiz Suçlar	93
f) Zincirleme Suçlar	93
g) İtiyadi Suçlar	94
h) Teşebbüs Aşamasında Kalan Hareketler.....	94

i) İştirak Halinde İşlenen Suçlar	94
IX. CEZA KANUNLARININ YER BAKIMINDAN UYGULANMASI	95
A. Suçun İşlendiği Yerin Tespitine İlişki Görüşler.....	95
1. Hareket Görüşü.....	96
2. Netice Görüşü	97
3. Karma Görüş	97
4. Türk Hukukunda Kabul Edilen Görüş	98
B. Suç Türleri Bakımından Suçun İşlendiği Yer	98
1. Ani Suçlar	98
2. Mesafeli/Neticesi Hareketten Ayrılabilen Suçlarda Suçun İşlendiği Yer	99
3. Kesintisiz Suç.....	99
4. İtiyadi Suç.....	99
5. İştirak Halinde İşlenen Suçlar.....	99
6. Zincirleme Suç.....	100
7. Teşebbüs Aşamasında Kalan Suç	100
8. Sınır Aşan (Transit) Suç	100
9. Bilişim Suçları	100
10. Objektif Cezalandırılma Koşulu Olan Suç	101
11. Seçimlik Hareketli Suç.....	101
C. TCK'nın Suçun İşlendiği Yere İlişkin Kabul Ettiği İlkeler	101
1. Mülkilik (Ülkesellik) İlkesi (TCK m. 8, 9).	102
2. Şahsilik (Kişisel) İlkesi	104
a) Faile Göre Şahsilik İlkesi (TCK m. 10, 11).....	105
(1) Türkiye Cumhuriyeti Adına Belirli Görevlere Sahip Türk Vatandaşlarının Yurt Dışındaki İşledikleri Suçlar (Görev Suçları)	105
(a) Bu Fıkranın Uygulama Koşulları	105
(b) TCK m. 11'da Düzenlenen Faile Göre Şahsilik İlkesinin Koşulları	106
(i) TCK m. 11/1'in Uygulama Koşulları.....	107
(ii) (TCK m. 11/2'in Uygulama Koşulları.....	107
b) Mağdura Göre Şahsilik İlkesi (TCK m. 12/1-2).....	108

3. Koruma (Gerçeklik) İlkesi (TCK m. 13/1-b).....	110
4. Evrensellik (Adalet) İlkesi (TCK m. 12/3 / TCK m. 13/1-a / TCK m. 13/1-c,d,e,f,g,ı).....	111
a) TCK m. 12/3'e Göre Evrensellik İlkesi	112
(1) TCK m. 12/3'e Göre Evrensellik İlkesinin Uygulanma Koşulları.....	112
b) TCK m. 13/1-a'ya Göre Evrensellik İlkesi	113
(1) TCK m. 13/1-a'ya Göre Evrensellik İlkesinin Uygulanma Koşulları.....	113
c) TCK m. 13/1-c,d,e,f,g,h,ı'ya Göre Evrensellik İlkesi.....	114
(1) TCK m. 13/1 – c,d,e,f,g,ı'ya Göre Evrensellik İlkesinin Uygulanma Koşulları.....	114
D. Faile ve Mağdura Göre Şahsiliik İlkesi Kapsamında Suçların Seçimlik Ceza Gerektirmesi Durumunda Soruşturma.....	115
E. Yabancı Ülkede İşlenen Suçların Türkiye'de Yargılanması İçin Soruşturma Koşulu Olan Cezanın Hesaplanması	115
F. Yabancı Ülkede Geçirilen Hürriyetten Yoksunluk Hallerinin Türkiye'deki Yargılama Sonucu Verilen Mahkûmiyet Hükmünden Mahsup Edilmesi.....	115
G. Yabancı Ülkede Verilen Mahkeme Kararlarının TCK'daki Hak Yoksunluklarına Etkisi	115
X. SUÇLULARIN GERİ VERİLMESİ	117
A. Genel Olarak.....	117
B. Geri Vermenin Sınır Dışı Etmeden Farkları	118
C. Geri Verme Kurumunun Kaynakları.....	119
D. Geri Vermeye Neden Olan Suçların Belirlenmesi Bakımından Kabul Edilen Sistemler	120
E. Geri Vermenin Koşulları	120
1. 6706 sayılı Kanuna Göre Geri Vermenin Koşulları	120
a) Yabancı Bir Ülkede Yabancı Ülke Vatandaşı Hakkında Ceza Soruşturması veya Kuvuşturması Başlatılmış ya da Mahkûmiyet Kararı Verilmiş Olmalıdır.....	120

b) Geri Vermeye Konu Suçun Cezasının Üst Sınırı, Bir Yıl veya Daha Fazla Hürriyeti Bağlayıcı Cezayı Gerektirmeli	121
c) Mahkûmiyetin İnfazı Bakımından Hükmolunan Cezanın En Az Dört Ay Hürriyeti Bağlayıcı Ceza Olmalıdır	121
d) Geri Vermeye Konu Fiilin Her İki Devletin (Talep Eden Devlet ile Türkiye'nin) Kanunlarına Göre De Suç Olmalıdır	121
2. 6706 Sayılı Kanuna Göre Geri Vermemenin Koşulları	122
a) Yabancı Bir Ülkede İşlenen Suçun Düşünce Suçu, Siyasî Suç veya Siyasî Suçla Bağlantılı Bir Suç Niteliğinde Olması	122
(1) Düşünce Suçu	123
(2) Siyasi Suç	123
(a) Siyasi Suçu Tanımlayan Kuramlar	123
aa) Nesnel (Objektif) Kuram	123
bb) Öznel (Sübjektif) Kuram	124
cc) Üstünlük Kuramı	124
(b) Siyasi Suçun İstisnaları	124
aa) Belçika Kuralı	124
bb) Terör Suçu	125
cc) Uluslararası Suçlar	125
(c) Siyasi Suç Çeşitleri	125
aa) Tam siyasi suç	125
bb) Nisbi siyasi suç	126
b) Sırf Askerî Suç Niteliğinde Olması	127
c) Türkiye Devletinin Güvenliğine Karşı, Türkiye Devletinin veya Bir Türk Vatandaşının Ya Da Türk Kanunlarına Göre Kurulmuş Bir Tüzel Kişinin Zararına İşlenmesi	128
d) Türkiye'nin Yargılama Yetkisine Giren Bir Suç Olması	128
e) Zamanaşımına veya Affa Uğramış Olması	128
f) İadesi Talep Edilen Kişinin Türk Vatandaşı Olması	130

g) İadesi Talep Edilen Kişinin Kanunda Belirtilen Nedenlere Dayalı Olarak Soruşturma Veya Kovuşturmaya Maruz Bırakılacağına Veya Cezalandırılacağına ya da İşkence veya Kötü Muameleye Maruz Kalacağına Dair Kuvvetli Şüphe Sebeplerinin Bulunması	130
h) İadesi Talep Edilen Kişi Hakkında, Talebe Konu Fiil Nedeniyle Daha Önce Türkiye’de Beraat veya Mahkûmiyet Kararı Verilmiş Olması	131
i) İade Talebinin, Ölüm Czası veya İnsan Onuru ile Bağdaşmayan Bir Ceza Gerektiren Suçlara İlişkin Olması	132
(1) 6706 sayılı Kanunda Açıkça Düzenlenmeyen ve Fakat Geri Vermeme Kapsamı Dışında Tutulan Diğer Suçlar (Geri Vermeye Tabi Suçlar).....	132
(a) Uçak Kaçırma Suçları	132
(b) Diplomatlara ve Uluslararası Korunan Kişilere Karşı İşlenen Suçlar	132
(c) Terörün Finansmanı	132
(d) Mali Suçlar.....	133
3. Geri Vermenin Takdire Bağlı Olduğu Durum	133
F. Geri Vermede Özellik Kuralı = İadede Hususilik İlkesi.....	133
1. Geri Vermede Özellik İlkesinin İstisnaları	135
G. Geri Vermede Görev ve Yetki (Usul).....	135
H. Aynı Kişi Hakkında Birden Fazla Devlet Tarafından İade Talebinde Bulunulmasında Usul	136
İ. Geri Verme Sürecinde Tutuklama İşlemleri.....	137
J. Yabancı Kanunun Göz Önünde Bulundurulması (Yabancı Ülke Ceza Kanunun Değeri)	137
XI. CEZA KANUNUNUN KİŞİ BAKIMINDAN UYGULANMASI.....	139
A. Genel Olarak.....	139
B. Türk Ceza Kanunu’nun İç Hukuk Bakımından Uygulanmasında İstisnalar.....	139
1. Cumhurbaşkanının Sorumsuzluğu	139

a) Cumhurbaşkanının Kişisel Suçlarından Dolayı Sorumluluğu.....	140
b) Cumhurbaşkanının Görevi ile İlgili İşlediği Suçlardan Sorumluluğu.....	140
2. Yasama Sorumsuzluğu	142
a) Sorumsuzluk (Mutlak Dokunulmazlık)	142
(1) Anayasa m. 83/1'e Göre Sorumsuzluğun Koşulları	143
(2) Yasama Sorumsuzluğunun Sonuçları	143
b) Geçici Dokunulmazlık (Kovuşturma Yasağı)	144
(1) Kovuşturma Yasağının İstisnaları	145
(2) Sorumsuzluk İle Dokunulmazlık Arasındaki Farklar	146
(3) Dokunulmazlık Kapsamındaki Suçlarda Zamanaşımı Sorunu	146
C. Ceza Kanunun Devletler Hukuku Bakımından Uygulanmasında İstisnalar.....	146
1. Diplomatlar	146
a) Dokunulmazlığın Kabul Edildiği Durumlar.....	147
b) Diplomat Dokunulmazlığı ile Konsolosların Dokunulmazlığı Farklıdır	147
2. Yabancı Askerler	148
a) Sözleşme Kapsamına Giren Kişiler	148
b) Yargı Yetkisi	149
(1) Mutlak (Kesin) Yargı Yetkisi	149
(2) Öncelikli Yargı Yetkisi	149
c) Gönderen Devletin Yargı Yetkisi	149
(1) Gönderen Devletin Mutlak Yargı Yetkisi	149
(2) Gönderen Devletin Öncelikli Yargı Yetkisi.....	149
d) Gönderilen (Kabul eden) Devletin Yargı Yetkisi	150
(1) Gönderilen Devletin Mutlak Yargı Yetkisi	150
(2) Gönderilen Devletin Öncelikli Yargı Yetkisi.....	150

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
SUÇ KAVRAMI VE SUÇUN UNSURLARI

XII. SUÇ KURAMI	151
XIII. SUÇUN UNSURLARI	151
A. Genel Olarak.....	151
B. Tipiklik (Suçun Yasallık Unsuru)	152
1. Tipiklik ve Hukuka Aykırılık	154
2. Tipiklik ve Hukuki Hata	154
3. Tipiklik ve Hayal (Mefruz/Varsayılan/Sözde) Suç.....	155
4. Tipiklik ve Kuruntu Suç	155
5. Tipiklik ve İşlenemez Suç	156
C. Tipiklikte Yer Alan Unsurlar	156
1. Tipikliğin Maddi Unsurları.....	157
a) Hareket	159
(1) Ceza Hukuku Bakımından Hareket Sayılmayan Durumlar	161
(2) Hareketin Sayısına Göre Suçların Sınıflandırılması	163
(a) Tek Hareketli Suçlar.....	163
(b) Birden Çok Hareketli Suçlar	163
aa) Birleşmiş Hareketli Suçlar	163
bb) Bölünebilen veya Kesintili Suçlar/Amaç Suç–Araç Suç	164
cc) Seçimlik Hareketli Suçlar	164
dd) İtiyadi Suçlar	165
(c) Geçitli Suçlar.....	166
(3) Hareketin Şekline Göre Suçların Sınıflandırılması.....	166
(a) İcrai (Etken Hareketle İşlenen) Suçlar.....	166
(b) İhmalî (Edilgen hareketle işlenen suçlar) Suçlar	167
(4) Hareketin Önemine Göre Suçlar.....	172
(a) Serbest Hareketli Suçlar	172
(b) Bağlı Hareketli Suçlar.....	172
(5) Hareketin Devamının Gerekli Gerekmediğine Göre Suçların Sınıflandırılması.....	173

(a) Ani Suç	173
(b) Kesintisiz (Mütemadi) Suçlar	174
(6) Hareketin Aşamasına Göre Suçların Sınıflandırılması	177
(a) Kalkışma Suçları	177
2. Netice.....	177
a) Neticeye Göre Suçların Tasnifi	178
(1) Neticesi harekete bitişik suçlar (Neticesiz suçlar, Şekli suçlar, Sırf Hareket Suçları) – Neticeli suçlar (Maddi neticeli suçlar).....	178
(a) Neticesi Harekete Bitişik Suçlar (Neticesiz Suçlar/Sırf Hareket Suçları/Soyut Neticeli Suçlar)	178
(b) Neticeli Suçlar (Maddi neticeli suçlar)	179
(c) Seçimlik Neticeli Suçlar – Tek Neticeli Suçlar	181
3. Nedensellik Bağı.....	181
a) Koşul Kuramı (Şart Teorisi) = Tabii Nedensellik Düşüncesi = Eşdeğerlik Kuramı = Koşulların Eşitliği	182
b) Uygun Sebep Kuramı.....	182
c) Etkin Sebep Kuramı.....	183
d) En Etkin Sebep Kuramı	183
e) Son Koşul Kuramı (Son Şart Teorisi)	184
f) Beşeri Nedensellik Kuramı	184
g) Objektif Yüklenebilirlik (İsnadiyet) Kuramı.....	184
h) Bazı Nedensellik Durumları	185
(1) Normal Nedensellik (Tek Hareket, Tek Netice).....	185
(2) Çifte Nedensellik (Birden Çok Hareket, Tek Netice)	185
(3) Tamamlayan (Atipik/Toplam) Nedensellik	187
(4) Hareketten Önce Var Olan Nedenin Eklenmesi	187
(5) Hareketten Sonra Meydana Gelen Bir Nedenin Eklenmesi.....	188
(6) Hareketten Sonra Meydana Gelen ve Mağdurun Kusuru İle Bir Nedenin Eklenmesi	189

(7) Netice Sebebiyle Ağırlaşan Durumlar	189
(8) Sollayan Nedensellik (Öne Geçen Nedensellik/ Nedensellik Bağının Kesilmesi)	190
(9) Varsayılan Nedensellik	190
(10) Kişinin Kendisini Tehlikeye Atması	191
(11) Neticenin Kişinin Egemenlik Alanı Dışında Olması	191
(12) Sosyal Nedensellik	191
(13) Risk Azalması.....	192
(14) Normun Koruma Alanı İçinde Olmaması.....	192
(15) Rücu Yasağı	192
(16) Kişinin Üzerine Düşen Dikkat ve Özen Yükümlülüğüne Uymasına Rağmen Neticenin Gerçekleşmesi	194
(17) İhmalî Hareketle İşlenen Suçlarda Nedensellik	194
4. Fail	195
a) Özgü Suç	195
b) Tüzel Kişilerin Suçun Faili Olup Olamayacağı Sorunu	197
(1) Tüzel Kişilik Kavramı	197
(2) Tüzel Kişiliğin Esasını Açıklayan Kuramlar	198
(a) Farazilik Kuramı	198
(b) Gerçeklik Kuramı	198
(c) Karma Kuram.....	198
(3) TCK Açısından Tüzel Kişilerin Cezai Sorumluluğu ve Faillik Durumu	198
(4) Tüzel Kişiler Hakkında Uygulanacak Yaptırım	198
5. Mağdur	199
6. Suçun Konusu	202
a) Suçun Maddi Konusu	202
b) Suçun Hukuki Konusu	203
c) Suçun Konusuna Göre Suçların Sınıflandırılması	203
(1) Zarar Suçu – Tehlike Suçu Ayrımı	203
(a) Zarar Suçu.....	204

(b) Tehlike Suçu.....	204
(i) Somut Tehlike Suçu.....	205
(ii) Soyut Tehlike Suçu	206
D. Tipikliğin Manevi (Sübjektif) Unsurları.....	207
1. Genel Olarak	207
a) Suçun Manevi Unsuru, Kusurluluk ve Kusur Kavramları Arasındaki İlişki	207
b) Hareket Yeteneği İle Kusur Yeteneği Kavramları Arasındaki İlişki	207
c) Suçun Manevi Unsuru İle Kast ve Taksir Kelimeleri	208
2. Kast	208
a) Kastı Açıklayan Kuramlar.....	209
(1) Tasavvur Kuramı	209
(2) Bilinç ve İrade Kuramı	209
b) Kastın Unsurları.....	209
(1) Kastın Bilme Unsuru	209
(2) Kastın İsteme Unsuru	212
(a) Doğrudan Kast (Birinci Dereceden Kast).....	212
(b) Doğrudan Kast (İkinci Dereceden Kast)	212
(c) Olası Kast	213
(i) Olası Kastı Belirlemek İçin Ortaya Atılan Kuramlar	214
(ii) Olası Kastta Kusurluluğun Derecesi veya Yoğunluğu	214
(iii) Olası Kastta Sorumluluk	215
(3) Kastın Aranacağı Zaman	216
(a) Başlangıç kastı	216
(b) Eş zamanlı Kast	216
(c) Eklenen Kast	216
(4) Kastın Türleri.....	217
(a) Genel Kast (Doğrudan Kast/Dolus Directus)	217
(b) Doğrudan Kast (Dolus Directus).....	217

(c) Olası Kast (Dolus Eventualis)	217
(d) Özel Kast.....	217
(e) Ani Kast	218
(f) Tasarlama (Taammüt) Kastı.....	218
3. Taksir	219
a) Genel Olarak.....	219
b) Taksirin Unsurları.....	220
(1) Hareketin Taksirle İşlenebilen Bir Suç Olması	220
(2) Hareketin İradiliği	221
(3) Dikkat ve Özen Yükümlülüğüne Aykırılık	221
(4) Neticenin Öngörülebilir Olması	222
(5) Neticenin İstenmemiş Olması.....	223
(6) Hareket İle Netice Arasında Nedensellik Bağının Bulunması	224
C) Taksirli Suçlarda Kişilerin Cezai Sorumluluğu.....	224
(1) Üçüncü Kişinin Hareketi	224
(a) Üçüncü kişinin hareketi kusursuzdur.	224
(b) Üçüncü kişinin hareketi kusurludur.....	224
(i) Üçüncü kişi kasten kusurludur.....	224
(ii) Üçüncü Kişi Taksirle Kusurludur.....	225
(c) Üçüncü Kişi Tamamen Kusurludur.	225
(2) Mağdurun Hareketi	225
(a) Mağdurun Hareketi Kusurlu Değildir.....	225
(b) Mağdurun Hareketi Normal Değil Ancak Kusurlu ve Hukuka Aykırı da Değildir.....	226
(c) Mağdurun Hareketi Kusurludur.	226
(i) Meydana Gelen Netice Tamamen Mağdurun Kusurlu Hareketinden Meydana Gelmiştir.	226
(ii) Meydana Gelen Netice Bakımından Hem Fail Hem de Mağdur Kusurludur.	226
d) Taksirin Gerçekleştirilme Şekilleri (Taksir Kalıpları/ Taksirin Görünüş şekilleri)	227

(1) Dikkatsizlik	227
(2) Özensizlik (Tedbirsizlik).....	227
e) Taksirin Derecelendirilmesi.....	227
f) Taksir Türleri (Çeşitleri).....	228
(1) Bilinçsiz Taksir (Basit Taksir/Tam Taksir)=Niteliksiz Taksir	228
(2) Bilinçli Taksir (Öngörülü/Şuurlu Taksir)=Nitelikli Taksir.....	228
(3) Bilinçsiz Taksir - Bilinçli Taksir Ayrımı.....	229
(4) Bilinçsiz Taksir - Bilinçli Taksir Ayrımının Hukuki Sonuçları	229
g) Olası Kast/ Bilinçli Taksir Ayrımı	230
h) Taksirli Suçlarda Şahsi Cezasızlık Sebebi Olarak ve Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebep	231
i) Taksirli Suçlarda Verilecek Cezanın Belirlenmesi	231
j) Taksir ve Teşebbüs.....	231
k) Taksir ve İştirak	232
l) Taksir ve Hata	232
m) Taksir ve Kabahat.....	232
n) Taksir ve Kusur	232
o) Taksir ve Kusursuz Sorumluluk.....	233
4. Netice Sebebiyle Ağırlaşan Suç	233
(1) Netice Sebebiyle Ağırlaşan Suçun Oluşum Şekilleri	234
(2) Netice Sebebiyle Ağırlaşan Suç Şekilleri	234
(a) Gerçek Netice Sebebiyle Ağırlaşan Suç.....	235
(b) Gerçek Olmayan (Görünüşte) Netice Sebebiyle Ağırlaşan Suç	235
(3) Netice Sebebiyle Ağırlaşan Suçlarda Kast/Taksir Bileşimi (Kombinasyonu)	236
(4) Netice Sebebiyle Ağırlaşan Suçlarda Teşebbüs.....	237
(5) Netice Sebebiyle Ağırlaşan Suçlarda İştirak	238

(6) Netice Sebebiyle Ağırlaşan Suç ve Kusursuz Sorumluluk	238
E. Hukuka Aykırılığın Bulunması/Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Bulunmaması	238
F. Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Ortak Özellikleri	241
G. Türk Ceza Kanununda Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Sınıflandırılması Sorunu	243
H. Türk Ceza Kanununda Hukuka Uygunluk Nedenleri	243
1. Kanun Hükmünü Yerine Getirme/Görevi İfa	243
a) Kanun Teriminin Anlamı	244
b) Kolluğun Zor ve Silah Kullanma Yetkisi	245
(1) Zor ve Silah Kullanma Yetkisinin Kapsamı	246
(2) Zor Kullanma Yetkisinin Aşamaları	246
(a) İhtar	246
(b) Bedeni Kuvvet Kullanma	246
(c) Maddi Güç Kullanma	246
(d) Silah Kullanma	246
(3) Zor ve Silah Kullanma Yetkisinde Orantılılık İlkesi	248
(4) Zor Kullanma Yetkisinde Takdir Yetkisi	248
c) Müdafilik Görevinin Yerine Getirilmesi	249
2. Meşru Savunma	249
a) Meşru Savunmanın Hukuki Niteliği	249
b) Meşru Savunmanın Koşulları	250
(1) Saldırıya İlişkin Koşullar	250
(a) Bir Saldırı Olmalıdır	250
(b) Bu Saldırı Haksız Olmalıdır	251
(c) Bu Saldırı Gerçekleşmiş veya Gerçekleşmesi veya Tekrarı Muhakkak Olmalıdır	252
(d) Saldırı Herhangi Bir Hakka Yönelmiş Olmalıdır	253
(e) Saldırı, Meşru Savunmada Bulunana Karşı Olabileceği Gibi, Üçüncü Bir Kişiye De Yönelebilir	254

(f) Saldırı Mutlaka Bir İnsandan Kaynaklanmalıdır	254
(2) Savunmaya İlişkin Koşullar.....	255
(a) Savunmada Zorunluluk Olmalıdır	255
(b) Savunma İle Haksız Saldırı Arasında Oran Bulunmalıdır	255
(i) Konu Bakımından Orantı/Haklar Arasında Orantı	256
(ii) Araç Bakımından Orantı.....	256
(c) Savunma, Mutlaka Haksız Saldırıda Bulunan Kişiye Karşı Yapılmalıdır	257
c) Üçüncü Kişi Lehine Meşru Savunma	257
d) Haksız Saldırı Başlamadan Önce Alınan ve Kendiliğinden Harekete Geçen Önlem/Offendicula.....	258
e) Meşru Savunmada Sınırın Aşılması	258
(1) Meşru Savunmada Sınırın Aşılması Mazur Görülebilecek Bir Heyecan, Korku veya Telaş ile Aşılması	259
(2) Meşru savunmada Oranın/Sınırın Kast Olmaksızın Aşılması (Taksir ile Aşılması)	259
(3) Meşru Savunmada Sınırın Kast (Doğrudan veya Olası Kast) ile Aşılması	259
(4) Meşru Savunmada Sınırın Kusursuz Olarak Aşılması.....	260
f) Meşru Savunma Halinde Üçüncü Kişilerin Zarar Görmesi.....	260
g) Meşru Savunma – Haksız Tahrir ilişkisi	260
3. Hakkın Kullanılması.....	260
a) Hakların Çatışması ve Neminem Laedere İlkesi	261
b) Hukuka Uygunluk Nedeni Olarak Bazı Önemli Hakkın Kullanılması Durumları.....	261
(1) Hekimlik Mesleğinin İcrası/Tıbbi Müdahale	262
(a) Hekimlik Mesleğini İcra Edecek Kişinin Yetkili Kişi Olması Gerekir	263

(b) Hastanın Tıbbi Müdahalenin İçeriği ve Muhtemel Sonuçları Bakımından Aydınlatılmış Olması Gerekir	263
(c) Hastanın Rızasının Bulunması/Aydınlatılmış veya Bilgilendirilmiş Onam—Hastanın Hukuken Geçerli Rızası	264
(d) Tıbbi Müdahalenin Zorunluluğu (Endikasyon)	265
(e) Hekimlik Mesleğinin Mesleğin Gereklerine Uygun İcra Edilmiş Olması/Hekimlik Mesleğinin (Tıbbi Müdahalenin) Kanunda Öngörülen Usullere Uygun Bir şekilde İcra Edilmiş Olunması Gerekir	265
(f) Tıbbi Müdahalenin Teşhis ve Tedavi Amacı ile Yapılmış Olması	266
(2) Düşünce Özgürlüğü ve Eleştiri Hakkı	266
(3) Bir İş, Meslek, Sanat veya Bilimin İcrası	266
(4) Ticari ve Sınaî Faaliyetlerin İcrası	267
(5) Haber Verme ve Haberleşme Hakkının İcrası/Gazetecilik Mesleğinin İcrası	267
(6) İddia ve Savunma Hakkının Kullanılması	267
(7) Spor Faaliyetleri	268
(8) Tedip Hakkı	268
(9) İhbar ve Şikâyet Hakkı	268
(10) Organ ve Doku Nakli	269
4. İlgilinin Rızası	270
a) Rızanın Suç Genel Kuramı İçindeki Yeri	271
(1) Tipikliği Kaldıran Rıza	271
(2) Hukuka Aykırılığı Kaldıran Rıza	271
b) Rızanın Hukuki Esası	272
c) Rızanın Hukuka Uygunluk Nedeni Sayılabilmesi İçin Gereken Koşullar	273

(1) Kişinin Üzerinde Mutlak Surette Tasarrufta Bulunabileceği Bir Hakkın Bulunması	273
(a) Kişilere Karşı İşlenen Suçlar (TCK m. 80 - 169)	273
(i) Hayata Karşı Suçlar (TCK m. 81 – 85)	274
(ii) Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar (TCK m. 86 – 96)	274
(iii) Çocuk Düşürtme, Düşürme veya Kısırlaştırma (TCK m. 99 – 101)	275
(iv) Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar (TCK m. 102 – 105)	275
(v) Hürriyete Karşı Suçlar (TCK m. 106 – 124)	275
(vi) Şerefe Karşı Suçlar (TCK m. 115 - 131)	275
(vii) Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar (TCK m. 131 - 140)	276
(viii) Malvarlığına Karşı Suçlar (TCK m. 141 - 169)	276
(2) Rızaya Ehliyet	276
(3) Rıza Açıklaması	277
5. TCK'da Yer Almayan Hukuka Uygunluk Nedeni Olarak Yükümlülüklerin Çatışması	278
a) Yükümlülüklerin Çatışmasının Gerçekleşebileceği Şekiller	278
(1) İki Eşit Değerin Korunması Aşamasında Yükümlülüklerin Çatışması	279
b) Eşit Olmayan İki Değerin Korunması Aşamasında Yükümlülüklerin Çatışması	279
İ. Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Sınırın Aşılması	279
1. Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Sınırın Kasten Aşılması	280
2. Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Sınırın Taksir ile Aşılması	280
3. Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Sınırın Korku, Panik veya Heyecan ile Aşılması	281

4. Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Sınırın Kusursuz Olarak Aşılması.....	281
XIV. KUSURLULUK.....	282
A. Haksızlık ve Kusurluluk Kavramları Arasındaki İlişki.....	282
B. Kusurluluk ile Kusur Kavramları Arasındaki İlişki	283
C. Kusurluluğu Açıklayan Kuramlar	283
1. Psikolojik Kuram	283
2. Normatif Kuram.....	284
D. Kusurluluğun Kapsamı	284
1. Fiil Kusuru	284
2. Fail Kusuru	284
E. Kusurluluk ile Kast ve Taksir Kavramları Arasındaki İlişki	285
F. Taksir ile Kusursuz Sorumluluk Kavramları Arasındaki İlişki	285
G. Kusurluluğun Unsurları.....	285
1. Kusur Yeteneğine Sahip Olmak.....	285
a) Kusur Yeteneğinin Aranacağı Zaman	286
b) Kusur Yeteneği İle Kusurluluğu Etkileyen Haller Kavramları Arasındaki İlişki.....	287
2. Kusurluluğu Etkileyen Nedenlerden Birinin Bulunmaması	287
a) Kusur Yeteneğini Etkileyen Haller	288
(1) Yaş Küçüklüğü.....	288
(a) 0 – 12 Yaş Arasında Olan Çocuklar=(TCK m. 31/1).....	288
(b) 13 – 15 Yaş Arasında Olan Çocuklar=(TCK m. 31/2).....	289
(c) 16 – 18 Yaş Arasında Olan Çocuklar=(TCK m. 31/3).....	289
(d) Kusur Yeteneği Bulunmayan Çocuklara Uygulanacak Hükümler	290
(e) Kusur Yeteneği Bulunan Yaş Sınıfında Olan Çocuklara İlişkin TCK ve CMK’da Öngörülen Özel Düzenlemeler	290

(2) Sağır – Dilsizlik=(TCK m. 33)	292
(3) Akıl Hastalığı=(TCK m. 32)	292
(a) Akıl Hastalığının Kusur Yeteneğine Etkisi Bakımından Kabul Gören Sistemler	292
(i) Biyolojik Sistem	292
(ii) Psikolojik Sistem	292
(iii) Karma Sistem	292
(b) Akıl Hastalığının Kişinin Kusur Yeteneğine Etki Eden Durumları.....	293
(4) Geçici (Arızı) Nedenler, Alkol veya Uyuşturucu Madde Etkisinde Olma (TCK m. 34)	294
(a) Geçici Nedenler	294
(b) Alkol veya Uyuşturucu Madde Alma	295
(i) İstemeyerek (İrade Dışı) Alkol veya Uyuşturucu Madde Alma	295
(ii) İsteyerek (İrade İle) Alkol veya Uyuşturucu Madde Alma	296
H. Kusurluluğu Kaldıran Haller (Nedenler)	298
1. Yetkili Amirin Emrini İfa	298
a) Yetkili Amirin Emrini İfasının Uygulanma Koşulları	299
(1) Bir Emir Bulunmalıdır.....	299
(2) Emir Hukuka Uygun (Meşru) Olmalıdır	299
(a) Şekli Anlamda Hukuka Uygunluk	299
(i) Emri Veren Hukuken Emir Vermeye Yetkili Olması	299
(ii) Emri Yerine Getirenin Hukuken Emri Yerine Getirme Yükümlülüğü İçinde Olması	300
(iii) Emrin Kanunun Öngördüğü Bütün Şekil Kurallarına Uygun Olması	300
(b) Maddi Anlamda Hukuka Uygunluk	300
(i) Emrin Konusu Hukuka Uygundur	300
(ii) Emrin Konusu Hukuka Aykırıdır	301
(iii) Emrin Konusu Suçtur.....	302

(3) Emri Veren Emri Vermeye Yetkili Olmalıdır	302
(4) Emrin Yerine Getirilmesi Zorunlu Olmalıdır (Emir Bağlayıcı Olmalıdır)	303
2. Zorunluluk Hali	303
a) Zorunluluk Halinin Hukuki Niteliği	303
(1) Zorunluluk Halinin Hukuki Niteliği Açıklayan Kuramlar	303
(a) Koruma İçgüdüğü Kuramı	303
(b) Manevi Cebir Kuramı	303
(c) Saiklerin Sosyalliği Kuramı	304
(d) Amaç Kuramı	304
(e) Hakların Çatışması Kuramı	304
(2) Zorunluluk Halinin Sınıflandırılmasına İlişkin Kuramlar	304
(a) Zorunluluk Halinin Hukuka Uygunluk Sebebi Olduğu Kuramı	304
(b) Zorunluluk Halinin Mazeret Sebebi (Kusurluluğu Kaldıran) Olduğu Kuramı	305
(c) Fark Gözetme Kuramı	305
(3) TCK Bakımından Zorunluluk Halinin Hukuki Niteliği	306
(4) Zorunluluk Halinin Kusurluluğu Kaldıran Bir Neden Olması Nedeniyle Hukuka Uygunluk Sebebi ile Kusurluluğu Kaldıran Sebep Arasındaki Farklar	306
b) Zorunluluk Halinin Koşulları	307
(1) Tehlikeye İlişkin Koşullar	307
(a) Bir Tehlike Bulunmalıdır	307
(b) Bu Tehlike Ağır ve Muhakkak Olmalıdır	307
(c) Tehlike Bir Hakka Yönelmiş Olmalıdır	308
(d) Tehlikeye Bilerek Sebebiyet Verilmemiş Olunmalıdır	308
(2) Korunmaya İlişkin Koşullar	309
(a) Tehlikeden Başka Türlü Korunma İmkânının Bulunmaması	309

(b) Tehlike İle Korunmaya Yönelik Gerçekleştirilen Hareket Arasında Nedensellik Bağının Bulunması.....	310
(c) Tehlike İle Korunmaya Yönelik Gerçekleştirilen Hareket Arasında Orantı Bulunması	310
(d) Tehlikeye Karşı Koyma Yükümlülüğünün Bulunmaması	311
c) Zorunluluk Hali İle Meşru Savunmanın Karşılaştırılması	312
3. Cebir ve Şiddet	313
4. Korkutma veya Tehdit.....	314
5. Hata (Yanılma)	316
a) Hata Kavramı	316
b) Suçun Maddi Unsurlarında Hata: (Fiili/Maddi Hata/Unsur Yanılgısı)	317
(1) Suçun Konusunda Hata.....	319
(2) Şahısta Hata (Mağdurda Hata)	320
(3) Nedensellik Bağında Hata	322
(4) Hedefte Sapma	322
c) Suçun Nitelikli Unsurlarında/Hallerinde Hata	324
(1) Cezayı Artıran Nitelikli Unsurlarda Hata	324
(2) Cezayı Azaltan Nitelikli Unsurlarda Hata	325
(3) Şahsa, Fiile ve Mağdurun Sifatına Bağlı Nitelikli Haller ve Bu Hallerde Hata.....	326
(a) Failin Şahsına Bağlı (Failin Şahsından Kaynaklanan) Nitelikli Haller	326
(b) Fiilin İşlenişine Bağlı Nitelikli Haller	327
(c) Mağdurun Sifatına Bağlı Nitelikli Haller.....	327
d) Ceza Sorumluluğunu Kaldıran veya Azaltan Nedenlere Ait Koşulların Gerçekleştiği Hususunda Hata	328
(1) Hukuka Uygunluk Sebeplerinde Hata	328
(2) Kusurluluğu Kaldıran veya Azaltan Nedenlerde Hata	328

e) Hukuki Hata (Haksızlık Bilincinde Hata, Yasaklık Hatası, Tipiklik Hatası)	330
6. Kaza ve Tesadüf (Öngörememe/Beklenememe).....	332
7. Mücbir Sebep (Kaçınamama/Karşı koyamama).....	333
İ. Kusurluluğu Azaltan Haller	334
1. Haksız Tahrik.....	334
a) Genel Olarak.....	335
b) Haksız Tahrik Durumlarında Daha Az Ceza Verilmesinin Hukuki Sebebi / Haksız Tahrik Kurumunun Hukuki Niteliği	335
(1) Öznel (Sübjektif) Görüş	335
(2) Nesnel (Objektif) Görüş.....	336
(3) Karma Görüş.....	336
c) Haksız Tahrik Kurumunun Düzenlenişi Bakımından ETCK ile TCK Arasındaki Farklar	336
d) Haksız Tahrikin Koşulları	336
(1) Tahrik Oluşturan Bir Hareket Bulunmalıdır	336
(2) Hareket Haksız Olmalıdır	338
(3) Haksız Hareket Sonucunda Failde Sinirlenme, Acı Duyma, Öfkelenme (Hiddet veya Şiddetli Elem) Meydana Gelmelidir	338
(4) Suç, Haksız Hareketin Doğurduğu Sinirlenme, Acı Duyma, Öfkelenmenin Etkisiyle İşlenmelidir (Nedensellik Bağı).....	339
(5) Karşı Hareket Mutlaka Haksız Hareketin Kaynağına Yönelmiş Olmalıdır	339
e) Haksız Tahrik İle Bazı Ceza Hukuku Kurumları Arasındaki İlişki	340
(1) Haksız Tahrik İle Tasarlama Arasındaki İlişki.....	340
(2) Haksız Tahrik İle Taksirli Suç Arasındaki ilişki	340
(3) Haksız Tahrik İle Kan Gütme Saiiki/Özel Kast Arasındaki ilişki.....	341
(4) Haksız Tahrik İle Meşru Savunma Arasındaki ilişki.....	341

(5) Haksız Tahrik İle Hata Arasındaki İlişki	341
(6) Haksız Tahrik İle Takdiri Hafifletici Nedenler Arasındaki İlişki	342
(7) Haksız Tahrik İle İştirak Arasındaki ilişki.....	342
XV. SUÇUN NİTELİKLİ HALLERİ	343
A. Nitelikli Hallerin Sınıflandırılması.....	343
1. Cezayı Artıran ve Azaltan Nitelikli Haller.....	343
2. Şahsa, Fiile ve Suçun Konusuna Bağlı Nitelikli Haller	344
a) Şahsa Bağlı Nitelikli Haller	344
(1) Failin Sıfatı Bakımından Nitelikli Haller	344
(2) Mağdurun Sıfatı Bakımından Nitelikli Haller.....	344
(3) Fail İle Mağdur Arasındaki İlişki Bakımından Nitelikli Haller	344
(4) Failin Amaç ve Saiki Bakımından Nitelikli Haller	344
b) Fiile Bağlı Nitelikli Haller	345
(1) Fiilin İşleniş Şekline Göre Nitelikli Haller.....	345
(2) Fiilin İşlendiği Yer ve Zaman Bakımından Nitelikli Haller	345
c) Suçun Konusuna Bağlı Nitelikli Haller	345
XVI. SUÇUN UNSURLARI DIŞINDA KALAN HUSUSLAR	346
A. Nesnel (Objektif) Cezalandırılma Koşulları	346
B. Ön Koşullar	348
C. Ceza Muhakemesi Koşulları	349
D. Şahsi Cezasızlık Sebepleri.....	350
1. TCK'daki Şahsi Cezasızlık Sebepleri:	351
2. TCK'daki Cezada Şahsi İndirim Nedenleri:	352
3. TCK'daki Hem Şahsi Cezasızlık Hem De Cezada Şahsi İndirim Nedenleri.....	352
E. Cezayı Kaldıran Şahsi Sebepler/Cezayı Azaltan veya Kaldıran Şahsi Sebep Olarak Etkin Pişmanlık	352

BEŞİNCİ BÖLÜM SUÇUN ÖZEL ŞEKİLLERİ

XVII. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ	353
A. TEŞEBBÜS	353
1. Kavram.....	353
2. ETCK İle TCK'nın Karşılaştırılması	353
3. Teşebbüsün Cezalandırılma Sebebi	354
a) Öznel (Sübjektif) Görüş.....	354
b) Nesnel (Objektif) Görüş	354
c) Etki Görüşü	355
d) Karma Görüş	355
4. Teşebbüsün Hukuki Niteliği	355
5. Teşebbüsün Koşulları/Unsurları	356
a) Suç İşleme Kastının Varlığı Bulunmalıdır.....	356
b) İşlenmek İstenen Suç Ancak Kasten İşlenebilen Bir Suç Olmalıdır.....	357
c) Suçun İcrasına Elverişli Hareketlerle Doğrudan Doğruya Başlamak	358
(1) Elverişli Hareketin Anlamı	358
(2) Doğrudan Doğruya İcraya Başlama	359
d) Failin Elinde Olmayan Nedenlerle Suçun İcra Hareketinin Tamamlanamaması veya Neticenin Gerçekleştirilememesi	361
(1) Failin Elinde Olmayan Nedenlerle Suçun İcra Hareketinin Tamamlanamaması	361
(2) Failin Elinde Olmayan Nedenlerle Neticenin Gerçekleştirilememesi	362
6. Gönüllü Vazgeçme	362
a) Gönüllü Vazgeçmenin Hukuki Niteliği.....	363
b) Gönüllü Vazgeçmenin Uygulanma Aşamaları	363
c) Gönüllü Vazgeçmenin Tespiti	364
d) İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçme ve Şeriklere Etkisi.....	365

e) Gönüllü Vazgeçme ile Teşebbüs Arasındaki İlişki	366
7. Gönüllü Vazgeçme ve Etkin Pişmanlık	367
8. İşlenemez Suç/Elverişsiz Teşebbüs	368
9. Teşebbüs Bakımından Bazı Özel Durumlar	369
a) Ceza Hukukunda Bazı Suçlarda Teşebbüsün Mümkün Olup Olmadığı Tartışmalıdır. Bu Nedenle, Teşebbüs Bu Suçlarda Özellik Göstermektedir. Burada, Bu Durumlara Değinilecektir.	369
10. Teşebbüs Halinde Verilecek Cezanın Belirlenmesi.....	371
XVIII. İŞTİRAK	372
A. Genel Olarak	372
B. İştirakın Hukuki Esası	374
C. İştirake Suç Sayısı	374
1. Suç Birliği Görüşü	374
2. Suç Ayrılığı Görüşü	375
D. İştirakın Hukuki Niteliği.....	375
E. İştirakte Suça Katılanların Cezai Sorumluluğu Konusunda Kabul Edilen Sistemler	375
1. Eşitlik (Teklik) Sistemi.....	375
2. İkilik Sistemi	376
3. Cezanın Faile Göre Belirlenmesi Sistemi	376
F. İştirak Şekilleri/Türleri	376
1. Faillik.....	377
a) Müstakil (Tek Başına Faillik/Doğrudan Faillik)	378
b) Müşterek Faillik.....	378
(1) Müşterek Failliğin Unsurları.....	378
(a) Suçun İşlenişi Üzerinde Müşterek Hâkimiyet Kurma/Hareketin Birlikte İcra Edilmesi	378
(b) Birlikte Suç İşleme Kararının Bulunması	380
(2) Özgü Suçlarda Müşterek Faillik.....	381
(3) İhmalî Suçlarda Müşterek Faillik.....	381
(4) Taksirli Suçlarda Müşterek Faillik.....	381

(5) Netice Sebebiyle Ağırlaşan Suçlarda Müşterek Faillik	382
c) Dolaylı Faillik	382
2. Şeriklik (Suç Ortaklığı/Suçta İştirak Şekilleri)	387
3. Suça İştirakın (Suç Ortaklığı/İştirak/Şerikliğinin) Koşulları	387
a) Birden Çok Failin Birden Çok Hareketinin Bulunması	387
b) Her Bir Failin Suça Katılma (İştirak İradesi) Kastının Bulunması	388
c) İşlenmek İstenen Ortak Suçun En Azından Teşebbüs Aşamasına Varmış Olması (İcra Hareketlerine Başlanmış Olunması)	390
d) İşlenen Suçun Bütün Şerikler İçin Aynı Olması	391
e) Hareketlerin Nedensel Değerinin Bulunması	393
4. Şeriklik Şekilleri	394
a) Müşterek Faillik	394
b) Azmettirme	394
c) Yardım etme	398
(1) Yardım Etme Şekilleri	399
5. Cezayı Artıran veya Azaltan Nedenlerin Şeriklere Yansıması (Sirayeti)	401
a) Cezayı Artıran Nedenlerin Şeriklere Yansıması	401
(1) Cezayı Artıran Şahsi Nedenler	401
(2) Cezayı Artıran Fiili Nedenler	401
b) Cezayı Azaltan Nedenlerin Şeriklere Yansıması	402
c) Cezayı Kaldıran Nedenlerin Şeriklere Uygulanması	402
6. Gönüllü Vazgeçme	402
XIX. SUÇLARIN İÇTİMAI	406
A. Genel Olarak	406
B. Bileşik Suç	407
1. Genel Olarak	407
2. Bileşik Suçun Oluşum Şekilleri	407
a) Tam (Gerçek) Bileşik Suç	407
b) Görünüşte (Şekli/Eksik) Bileşik Suç	407

3. Bileşik Suçta Manevi Unsur.....	408
4. Bileşik Suçta Zamanasımı	408
5. Bileşik Suçta İştirak	408
6. Bileşik Suçta Uzlaştırma	408
7. Bileşik Suçta Teşebbüs	409
8. Bileşik Suçta Gönüllü Vazgeçme	409
9. Bileşik Suçun Bölünmezliği İlkesi.....	410
C. Zincirleme Suç (Müteselsil Suç)	410
1. Genel Olarak	410
2. Zincirleme Suçun Hukuki Esasını/Niteliğini Açıklayan Görüşler	411
a) Tek Suçun Varlığı Görüşü	411
b) Çok Suçun Varlığı Görüşü	411
3. Zincirleme Suçun Koşulları	411
a) Suç İşleme Kararında Birlik.....	412
b) Aynı Olan Birden Çok Suçun İşlenmesi.....	413
c) Suçların Farklı Zamanlarda İşlenmesi	416
d) Mağdurun Aynı Olması	417
4. Zincirleme Suçta Yaptırım	417
D. Fikri İçtima	418
1. Fikri İçtimanın Hukuki Esasını Açıklayan Görüşler.....	419
a) Suç Tekliği Görüşü	419
b) Suç Çokluğu Görüşü	420
2. Fikri İçtimanın Koşulları.....	420
a) Tek Fiilin Bulunması	420
(1) Fiil Kelimesinden Hareket Anlayan Görüş	420
(2) Fiil Kelimesinden Netice Anlayan Görüş	421
b) Birden Fazla Farklı Suçun İşlenmesi	422
3. Fikri İçtimada Uygulanacak Cezanın Belirlenmesi	422
4. Fikri İçtima İle İlgili Bazı Özel Durumlar.....	423
a) Maddi Unsur	423
b) Manevi Unsur.....	423

c) Teşebbüs.....	423
d) İştirak.....	424
e) Zamanaşımı, Af, Şikâyet, Uzlaşma, Dava ve Ceza İlişkisini Düşüren Nedenler	424
f) Non Bis İn İdem İlkesi ve Fikri İçtima	424
XXX. GÖRÜNÜŞTE İÇTİMA (KANUNLARIN İÇTİMAI/YASALARIN TEKLİĞİ).....	425
A. Normların Görünüşte İçtimai Şekilleri ve Bu Durumlarda Tek Bir Normun Uygulanmasının Gerekçeleri	425
1. Özel Norm – Genel Norm İlişkisi.....	425
2. Asli Norm - Tali (İkincil) Norm İlişkisi / Asli Normun Önceliği - Yardımcı Normun Sonralığı İlkesi	426
3. Tüketen Norm – Tüketilen Norm İlişkisi	427

ALTINCI BÖLÜM

CEZA HUKUKUNDA YAPTIRIM VE TÜRLERİ

XXXI. YAPTIRIM KURAMI	429
A. Genel Olarak.....	429
B. TCK'da Öngörülen Yaptırım Şekilleri.....	429
1. Ceza	429
a) Cezanın Amaçları	429
(1) Mutlak Görüşler	430
aa) Cezanın Ödetme/Kefaret Amacı.....	430
bb) Cezanın Adalet Amacı.....	430
(2) Nisbi Görüşler	430
aa) Özel Önleme	431
bb) Genel Önleme	431
(3) Karma/Uzlaştırıcı/Birleştirici Görüş	431
2. Cezanın Özellikleri/Nitelikleri	432
3. Cezanın Türleri.....	433
a) Hapis Cezası	433
(1) Müebbet Hapis Cezası	433

(2) Süreli Hapis Cezası	433
b) Süreli Hapis Cezalarına İlişkin Öngörülen Seçenek İmkânlar	434
(1) Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar	434
(a) Hukuki Nitelik	434
(b) Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımların Uygulanma Koşulları	434
aa) Nesnel (Objektif) Koşullar	434
bb) Öznel (Sübjektif) Koşul:.....	435
(c) TCK m. 50/1'de Öngörülen Seçenek Yaptırımlar	435
(d) Suç Tanımında Hapis Cezası İle Adlî Para Cezasının Seçenek Olarak Öngörüldüğü Hâllerde, Hapis Cezasına Hükmedilmişse; Bu Ceza Artık Adlî Para Cezasına Çevrilmez. (TCK m. 50/2)	437
(e) Daha Önce Hapis Cezasına Mahkûm Edilmemiş Olmak Koşuluyla, Mahkûm Olunan Otuz Gün ve Daha Az Süreli Hapis Cezası ile Fiili İşlediği Tarihte Onsekiz Yaşını Doldurmamış veya Altmışbeş Yaşını Bitirmiş Bulunanların Mahkûm Edildiği Bir Yıl veya Daha Az Süreli Hapis Cezası, Birinci Fıkrafta Yazılı Seçenek Yaptırımlardan Birine Çevrilir. (TCK m. 50/3).	438
(f) Taksirli Suçlardan Dolayı Hükmolunan Hapis Cezası Uzun Süreli De Olsa; Bu Ceza, Diğer Koşulların Varlığı Hâlinde, Birinci Fıkranın (A) Bendine Göre Adlî Para Cezasına Çevrilebilir. Ancak, Bu Hüküm, Bilinçli Taksir Hâlinde Uygulanmaz. (TCK m. 50/4).	439
(g) Uygulamada Asıl Mahkûmiyet, Bu Madde Hükümlerine Göre Çevrilen Adlî Para Cezası veya Tedbirdir. (TCK m. 50/5).	439

(h) Hüküm kesinleştikten sonra Cumhuriyet savcılığınca yapılan tebligata rağmen otuz gün içinde seçenек tedbirin gereklerinin yerine getirilmesine başlanmaması veya başlanıp da devam edilmemesi halinde, infaz hâkimliği (14/4/2020 tarihli ve 7242 sayılı Kanun) kısa süreli hapis cezasının tamamen veya kısmen infazına karar verir ve bu karar derhal infaz edilir. Bu durumda, beşinci fıkra hükmü uygulanmaz. (TCK m. 50/6).	440
(i) Hükmedilen Seçenек Tedbirin Hükümlünün Elinde Olmayan Nedenlerle Yerine Getirilememesi Durumunda, Hükümü Veren infaz hâkimliğince Tedbir Değıştirilir	440
(2) Hapis Cezasının İnfazının Ertelenmesi	440
(a) Genel Olarak	440
(b) Ertelemenin Hukuki Niteliğı	441
(c) Ertelemenin Koşulları	441
aa) Nesnel/Objektif Koşul (TCK m. 51/1)	441
bb) Öznel/Sübjektif Koşul (TCK m. 51/1-b)	
Mahkûmun Suçu İşledikten Sonra	
Yargılama Sürecinde Gösterdiği	
Pişmanlık Dolayısıyla Tekrar Suç	
İşlemeyeceğı Konusunda Mahkemede	
Bir Kanaatin Oluşması	444
cc) Erteleme kararı verilebilmesi için ek seçimlik koşullar Erteleme Kararının Mağdurun veya Kamunun Uğradığı Zararların Giderilmesi Koşuluna Bağlanması (TCK m. 51/2)	445
(d) Erteleme Kararı	446
(e) Denetim Süresi (TCK m. 51/3)	446
(f) Erteleme Süresi İçinde Mahkûmun Yükümlölükleri	446

(g) Denetim Süresi İçinde Hükümlünün Yükümlülüklerini Yerine Getirmemesi	447
(h) Denetim Süresinin İyi Halli Geçirilmesi, Kasıtlı Bir Suç İşlenmemesi veya Yükümlülüklerle Uyulması	448
c) Adli Para Cezası	448
(1) Adli Para Cezasının Belirlenmesi Bakımından Kabul Edilen Sistemler	449
(a) Klasik Sistem	449
(b) Gün Para Cezası Sistemi	449
(c) TCK m. 52’de Öngörülen Adli Para Cezası Sistemi	450
(i) Gün Para Cezasının Belirlenmesi	450
(ii) Belirlenen Adli Para Cezasının Uygulanması	452
(iii) Belirlenen Adli Para Cezasının Yerine Getirilmemesi	452
(iv) Adli Para Cezasında Erteleme, Zamanaşımı	453
4. Güvenlik Tedbirleri	453
a) Genel Olarak	453
b) Güvenlik Tedbirinin Uygulanabilmesi İçin Gerekli Olan Koşullar	453
c) Güvenlik Tedbirinin Hukuki Niteliği	454
d) Güvenlik Tedbirinin Amacı	454
e) Güvenlik Tedbiri İle Ceza Yaptırımı Arasındaki Farklar	454
f) Güvenlik Tedbiri İle Ceza Yaptırımı Arasındaki Ortak Noktalar	455
g) TCK’da Öngörülen Güvenlik Tedbiri Türleri	456
(1) Belli Haklardan Yoksun Bırakılma	456
(a) Belirli Haklardan Yoksun Bırakılma Güvenlik Tedbirinin Uygulanma Koşulları	456

(b) Belirli Haklardan Yoksun Bırakılma Güvenlik Tedbirinin Uygulanma Süresi.....	457
(c) Hak Yoksunluğunun İnfaz Süresinden Sonra Belirli Bir Süre Devam Edeceği Durum	458
(d) TCK m. 53/1’de Yer Alan Hak Yoksunlukları	458
(e) TCK m. 53/6’da Yer Alan Hak Yoksunlukları	459
(2) Müsadere	459
(a) Genel Olarak.....	459
(b) Müsaderenin Hukuki Niteliği.....	459
(c) Müsadere Türleri.....	460
i) Eşya Müsaderesi.....	460
ii) Kazanç Müsaderesi	463
(3) Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri	465
(4) Akıl Hastalarına Özgü Güvenlik Tedbirleri	465
(5) Alkol Veya Uyuşturucu Bağımlısı Kişiler Hakkında Uygulanacak Güvenlik Tedbirleri	466
(6) Sınır Dışı Etme Güvenlik Tedbiri	466
(7) Tüzel Kişiler Hakkında Uygulanacak Güvenlik Tedbirleri	466
(a) TCK m. 60’ta Yer Alan Güvenlik Tedbirlerinin Uygulanma Koşulları	467
(i) Bir Kamu Kurumunun Verdiği İzne Dayalı Olarak Faaliyette Bulunan Bir Özel Hukuk Tüzel Kişisi Bulunmalıdır	467
(ii) Özel Hukuk Tüzel Kişisinin Organ veya Temsilcilerinin İştirakiyle ve Bu İznin Verdiği Yetkinin Kötüye Kullanılması Suretiyle Kasten Bir Suç İşlenmelidir.	467
(iii) Kasten İşlenen Bu Suç Özel Hukuk Tüzel Kişisinin Yararına İşlenmelidir.....	467
(iv) Kanunda İlgili Suç Tipine İlişkin Olarak Güvenlik Tedbirinin Uygulanacağına Yönelik Açık Hüküm Bulunmalıdır.....	468

(b) Hâkim veya Mahkemenin Takdir Yetkisi/Orantılılık İlkesi	468
(c) Uygulanacak Tedbirler	468
(i) İznin iptali, 2) Müsadere	468
XXXII. SUÇ İŞLEMEDE TEKERRÜR	469
A. Genel Olarak	469
B. Tekerrürün Hukuki Niteliği.....	469
C. Tekerrür Türleri	470
D. Tekerrüre İlişkin Hükümlerin Uygulanma Koşulları	472
1. Daha Önce Bir Suç İşlenmiş ve Bu Suçtan Dolayı Verilen Mahkûmiyet Kararı Kesinleşmiş Olmalı	472
2. Yeni Bir Suçun İşlenmesi	473
3. Tekerrür Süresi.....	474
E. Tekerrür yasakları	475
F. Tekerrürün Sonuçları	475

YEDİNCİ BÖLÜM

CEZANIN BELİRLENMESİ, MAHSUP, SANIĞIN VE HÜKÜMLÜNÜN ÖLÜMÜ, AF, ZAMANAŞIMI, ŞİKÂyet, ÖNÖDEME

XXXIII. CEZANIN BELİRLENMESİ VE BİREYSELLEŞTİRİLMESİ	477
A. Genel Olarak	477
B. Temel Cezanın Belirlenmesi ve Bu Belirleme Yapılırken Esas Alınan Ölçütler	478
C. Suçun Olası Kast veya Bilinçli Taksirle İşlenmesi.....	479
D. Mükerrer (Çifte) Değerlendirme Yasağı.....	479
E. Suçun Nitelikli Unsurlarının Cezanın Belirlenmesinde Uygulanması	480
1. Cezayı Artıran Nitelikli Haller	480
2. Cezayı Azaltan Nitelikli Haller	481
F. Sonuç Cezanın Belirlenmesi ve Bu belirlemede Uyulacak Usuller.....	481
1. Takdiri İndirim Nedenleri	482

a) TCK'da Öngörülen Takdir İndirim Nedenleri.....	482
b) TCK m. 62/2'de Öngörülen Takdiri İndirim Nedenleri	484
G. Cezanın hesaplanması	484
1. Hapis Cezasının Hesaplanması.....	484
2. Adli Para Cezasının Hesaplanması	484
3. Cezaların İçtimai	486
H. Cezanın Yukarı ve Aşağı Sınırının Aşılmaması	486
İ. Mahsup.....	487
1. Mahsubun Uygulanma Koşulları.....	487
a) Kişi Yargılanmakta Olduğu Suçtan Mahkûm Olmalıdır	487
b) Kişi Yargılanmakta Olduğu Suçtan Dolayı Hüküm Kesinleşmeden Önce Hürriyetinden Yoksun Kalmış Olmalıdır	488
c) Mahsup İçin Hükümlünün Talebi Gerekmemektedir.....	488
d) Mahsup Kararını Yargılamayı Yapan Mahkeme Vermelidir	488

SEKİZİNCİ BÖLÜM

DAVA VE CEZA İLİŞKİSİNİ SONA ERDİREN NEDENLER

XXXIV. GENEL OLARAK	489
XXXV. SANIĞIN ÖLÜMÜ	489
XXXVI. HÜKÜMLÜNÜN ÖLÜMÜ	490
XXXVII. AF.....	491
A. Genel Olarak.....	491
B. Affın Türleri	491
1. Genel Af.....	491
2. Özel Af	492
XXXVIII. ZAMANAŞIMI	494
A. Genel Olarak.....	494
B. Dava Zamanaşımı	494
1. Dava Zamanaşımı ile Benzerlik Gösteren Kurumlar.....	494

2. Dava Zamanaşımına Tabi Olmayan Suçlar	496
3. Dava Zamanaşımına Tabi Olan Suçlar	496
a) Dava Zamanaşımının Kabul Edildiği Suçlarda Süre.....	496
(1) Yaş Küçüklüğü İçinde Olanlar Bakımından Dava Zamanaşımı Süresi	496
b) Dava Zamanaşımı Sürelerinin Özel Hukuktaki Etkisi	497
c) Dava Zamanaşımının Süresinin Belirlenmesinde Esas Alınacak Ceza	497
(1) Seçimlik Cezayı Gerektiren Suçlarda Dava Zamanaşımının Belirlenmesi.....	497
d) Dava Zamanaşımında Sürenin İşlemeye Başladığı Anın Tespiti	498
(1) Aynı Fiilden Dolayı Tekrar Yargılamayı Gerektiren Haller Bakımından	498
(2) Bazı Suç Türleri, Suçun Özel Görünüş Şekilleri ve Mağdurun Yaşı Bakımından	498
(a) Tamamlanmış Suç.....	498
(b) Teşebbüs Halinde Kalan Suç	498
(c) Kesintisiz Suç	499
(d) Zincirleme Suç	499
(e) Çocuklara Karşı İşlenen Suç	499
(f) İştirak Halinde İşlenen Suç.....	499
e) Dava Zamanaşımının Durması ve Kesilmesi	499
(1) Dava Zamanaşımının Durması	499
(a) İzin	500
(b) Karar	500
(c) Bekletici Meselenin Çözümü	501
(d) Kaçak Kararı	501
(2) Dava Zamanaşımının Kesilmesi.....	502
(a) Dava zamanaşımının kesilme nedenleri:	502
(i) Şüpheli veya Sanıklardan Birinin Savcı Huzurunda İfadesinin Alınması veya Sorguya Çekilmesi	502

(ii) Şüpheli veya Sanıklardan Biri Hakkında Tutuklama Kararının Verilmesi	503
(iii) Suçla İlgili Olarak İddianame Düzenlenmesi	504
(iv) Sanıklardan Bir Kısmı Hakkında Da Olsa, Mahkûmiyet Kararı Verilmesi	504
(b) Dava Zamaanaşımının Kesilmesi Üzerine Dava Zamaanaşımının Uzaması	505
C. Ceza Zamaanaşımı	505
1. Ceza Zamaanaşımında Öngörülen Süreler	505
a) Yaş Küçükleri Bakımından Sürenin Kısıtlanması	506
2. Ceza Zamaanaşımında Sürenin Başlama Anı	506
3. Ceza Zamaanaşımının Durması	507
a) Ceza Zamaanaşımının Kesilmesi	507
4. Ceza Zamaanaşımının Kesilmesinin Etkisi	508
5. Ceza Zamaanaşımının Sonuçları	509
6. Ceza Zamaanaşımının Hak Yoksunluklarına (Güvenlik Tedbirlerine) Etkisi	509
7. Müsaderede Zamaanaşımı	509
8. Zamaanaşımının Hesabı ve Uygulanması	509
XXXIX. ŞİKÂYET	510
A. Tanım	510
B. Şikâyet Kurumunun Hukuki Niteliği	510
C. Şikâyetin Koşulları	510
1. Şikâyete Tabi Bir Suçun İşlenmiş Olması Gerekir	510
2. Şikâyet Hakkına Sahip Olan Kişi veya Kişilerin Şikâyet Hakkını Kullanması Gerekir	511
3. Şikâyet hakkının Kanunda Öngörülen Süre İçinde Yapılmış Olması Gerekir	511
4. Şikâyet Hakkının İlgili Mercilere Yapılması Gerekir	511
5. Şikâyet Yazılı veya Sözlü Olarak Yapılması Gerekir	512
D. Şikâyet İle İlgili Bazı Özel Durumlar	512
1. Şikâyet Hakkının Kullanılmasından Feragat (Vazgeçme)	512

2. Yapılan Şikâyetin Geri Alınması.....	512
3. Şikâyetle Sirayet	513
a) Şikâyetin Hakkının Kullanılmasında Sirayet.....	513
b) Şikâyetin Geri Alınmasında Sirayet	513
XL. ÖNÖDEME	515
A. Koşulları	515
1. Önödeme Kapsamına Giren Bir Suç İşlenmiş Olmalıdır	515
a) Hapis Cezası İle Adli Para Cezası Seçimlik Olarak Öngörülmüş Olabilir.....	515
b) Hapis Cezası İle Adli Para Cezası Birlikte Öngörülmüş Olabilir.	516
2. Belli Bir Miktar Paranın Devlet Hazinesine Ödenmesi	516
a) Ödenmesi Gereken Miktar Adli Para Cezasıdır	516
b) Ödenmesi Gereken Miktar Hapis Cezasıdır.....	516
c) Ödenmesi Gereken Hapis ve Adli Para Cezasıdır	516
3. Önödeme Usulü ve Sonuçları.....	517
a) Soruşturma Evresi Bakımından	517
b) Kovuşturma Evresi Bakımından	517
4. Önödeme Kabul Edilmeyen Suçlar	518
5. Önödemenin Sonuçları	518
6. Önödemenin Etkileri	518
KAYNAKÇA	521